

Brüssel, 30.6.2015
COM(2015) 314 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

kaudsete kohustuste kohta, millel võib olla mõju eelarvele

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

kaudsete kohustuste kohta, millel võib olla mõju eelarvele

SISUKORD

1. TAUST	2
2. ÜLEVAADE EUROSTATI POOLT NÕUKOGU DIREKTIIVI 2011/85/EL RAAMES KOGUTUD ANDMETEST	3
2.1. Nõukogu direktiivi 2011/85/EL artikli 14 lõike 3 kontekstis esitatav teave	3
2.2. Tähtajad	3
2.3. Näitajate kirjeldus	4
2.3.1. Valitsemissektori tagatised	4
2.3.2. Bilansivälised avaliku ja erasektori partnerlused	4
2.3.3. Valitsemissektori viivislaenu	4
2.3.4. Valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste (avaliku sektori ettevõtete) kohustused	5
3. EUROSTATI POOLT ESMAKORDSELT TEOSTATUD TINGIMUSLIKKE KOHUSTUSI KÄSITLEVATE ANDMETE KOGUMISE TULEMUSED	5
3.1. Andmete täielikkus ja katvus	6
3.1.1. Valitsemissektori tagatised	6
3.1.2. Bilansivälised avaliku ja erasektori partnerlused	6
3.1.3. Viivislaenu	6
3.1.4. Valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohustused	6
3.2. Andmete võrreldavus	7
4. MUUD EUROSTATI ANDMEKOGUMID	8
4.1. Valitsemissektori tingimuslikud kohustused finantssektori ees	8
4.2. Muud Eurostati andmeallikad	8
5. KOKKUVÕTE	8

1. TAUST

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määruse (EL) nr 549/2013 (Euroopa Liidus kasutatava Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi kohta)¹ artikli 11 kohaselt peab komisjon esitama 2014. aastaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis sisaldab olemasolevat teavet avaliku ja erasektori partnerluste ning muude valitsemissektoriväliste kaudsete kohustuste, sealhulgas tingimuslike kohustuste kohta.²

Kohustusi nimetatakse *tingimuslikeks* seetõttu, et need on oma laadilt üksnes potentsiaalsed, mitte tegelikud kohustused. Sellise teabe kogumise asjakohasust on sõnaselgelt tunnustatud ESA 2010 punktis 5.11: „*Kuigi tingimuslikku vara ja tingimuslike kohustusi ei kajastata arvepidamises, on need olulised poliitika ja analüüsi seisukohast ning teavet nende kohta tuleb koguda ja esitada lisaandmetena. Kuigi tingimusliku vara ja tingimuslike kohustuste eest ei pruugi olla võlgnetaavaid makseid, võib ettenägematute kulude kõrge tase viidata neid pakkuvate üksuste soovimatule riskitasemele.*” Lisaks tuleks rõhutada, et tingimuslike kohustusi ei arvata valitsemissektori võla hulka, nagu see on määratletud nõukogu 25. mai 2009. aasta määruses (EÜ) nr 479/2009 (Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust käsitleva protokolliga kohaldamise kohta)³.

Käesolevas aruandes antakse ülevaade Eurostati käsutuses olevast teabest. Peamiselt keskendutakse selles tingimuslike kohustusi käsitlevatele andmetele, mille Eurostat kogus 2011. aastal toimunud ELi majanduse juhtimise tugevdamise (majanduse juhtimist käsitleva kuue seadusandliku akti pakett) ja eelkõige nõukogu 8. novembri 2011. aasta direktiivi 2011/85/EL (liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta)⁴ kontekstis. Kõnealuse direktiivi artikli 14 lõikega 3 nähti liikmesriikidele ette uued statistika kogumise nõuded:

„Liikmesriigid avaldavad valitsemissektori iga allsektori puhul asjakohase teabe selliste tingimuslike kohustuste kohta, millel võib tõenäoliselt olla eelarvele suur mõju, sealhulgas teabe riigi tagatiste, halbade laenude ja riigi osalusega ettevõtete tegevusest tulenevate kohustuste kohta. Liikmesriigid avaldavad samuti teabe valitsemissektori osaluse kohta avaliku ja erasektori ettevõtete kapitalis, kui tegemist on majanduse seisukohast oluliste summadega.”

Eelpool nimetatud direktiivi kontekstis kogutud andmed on peamine teabeallikas valitsemissektori tingimuslike kohustuste kohta liikmesriikides. Lisaks on Eurostatil veel teisigi andmekogumeid (*s.o täiendav tabel finantskriisi kohta, ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega seotud küsimustik jms*), mis sisaldavad piiratud ja/või konfidentsiaalset teavet teatavat liiki tingimuslike kohustuste kohta. Käesolevas aruandes käsitletakse ka neist allikatest saadava teabe ulatust.

---

¹ ELT L 174, 26.6.2013, lk 1.

² Aruanne on esitatud määruses ettenähtud tähtajast hiljem, et selles saaks arvesse võtta asjaomast teavet tulemuste kohta, mille Eurostat sai 2014. aasta detsembri lõpus esmakordselt teostatud tingimuslike kohustusi käsitlevate andmete kogumisel.

³ ELT L 145, 10.6.2009, lk 1.

⁴ ELT L 306, 23.11.2011, lk 41.

2. ÜLEVAADE EUROSTATI POOLT NÕUKOGU DIREKTIIVI 2011/85/EL RAAMES KOGUTUD ANDMETEST

2.1. Nõukogu direktiivi 2011/85/EL artikli 14 lõike 3 kontekstis esitatav teave

Selleks et aidata liikmesriikidel direktiivist tulenevaid uusi statistikanõudeid rakendada, moodustas Eurostat koostöös liikmesriikide ning majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadiga (DG ECFIN) rakkerühma.⁵ Selle lõpparuandes on muu hulgas esitatud vormide komplekt koos nendega seotud märkustega, milles kirjeldatakse tingimuslikke kohustusi käsitlevate andmete esitamise metoodikat, neid käsitleva kohustusliku teabe ulatust ning liikmesriikide ja Eurostati poolt teabe avaldamise perioodilisust ja tähtaegasid.

Aruandes on täpsustatud, et Eurostatil tuleks koguda ja avaldada tingimuslike kohustuste kohta valitud näitajaid: *s.o valitsemissektori tagatised, bilansivälised avaliku ja erasektori partnerlused, valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste (avaliku sektori ettevõtete) kohustused ning viivislaenud (valitsemissektori varad)*. Liikmesriigid peaksid avaldama riigi tasandil samad näitajad ja lisaks andmed valitsemissektori osaluste kohta äriühingute kapitalis.

Eurostati andmekogumissüsteemides vajalikud muudatused viidi ametlikult sisse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse küsimustiku juurde kuuluva lisa kehtestamisega nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2009 artikli 8 lõike 2d kohaselt. Vormid ja rakendamise suunised on esitatud Eurostati 22. juuli 2013. aasta otsuses *tingimuslikke kohustusi ja potentsiaalseid kohustusi käsitleva lisa kehtestamise kohta ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse küsimustiku juurde*.⁶ Kõnealuses otsuses on ka täpsustatud, et valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste (avaliku sektori ettevõtete) kohustusi käsitlevad andmed saab Eurostat, koondades teabe, mis on juba kogutud 2011. aastal ettenähtud küsimustikuga valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohta.⁷

Kõik näitajad tuleb Eurostatile esitada valitsemissektori iga allsektori kohta miljonites omavääringus. Koos andmetega tuleb Eurostatile esitada ka metaandmed, mis selgitavad andmete täielikkust, määratlusi, hinnangute kasutamist ja tähtaegasid.

2.2. Tähtajad

Riigi statistikaamet peab esitama tingimuslikke kohustusi käsitlevad andmed Eurostatile iga aasta kohta enne järgmise aasta 31. detsembrit (T+12 kuud) koos valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksusi käsitleva küsimustiku vastustega. Andmed edastati esmakordselt 2014. aasta detsembris 2013. aasta kohta, sellal kui andmed aastate 2010–2012 kohta võis esitada vabatahtlikult. Tagatiste puhul oli andmete esitamine varasemate aastate kohta kohustuslik. Eesmärk on koostada järk-järgult aegread ning jõuda lõpuks selleni, et regulaarses aruandluses oleks kõigi näitajate puhul kaetud neli viimast aastat.

⁵ 2012. aastal toimus kolm rakkerühma kohtumist: 29. juunil, 5. septembril ja 6. novembril.

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/ESTAT-decision-Suppl-on-conting-liab-EDP-Q.pdf/0b35165a-ee53-470a-a15a-7beaa98aac8b>

⁷ Monetaar-, finants- ja maksebilansistatistika komitee (CMFB) esitas 2011. aastal küsimustiku kohta positiivse arvamuse. Andmeid kogutakse kord aastas ja esimene andmete edastamine toimus 2012. aasta detsembris.

2.3. Näitajate kirjeldus

Selles punktis esitatakse tingimuslikke kohustusi käsitlevate andmete esitamisel järgitavad kokkulepitud mõisted ja määratlused, nende kohaldamist liikmesriikide poolt kirjeldatakse aga punktis 3.

2.3.1. Valitsemissektori tagatised

Eurostat kogub teavet valitsemissektori antud realiseerimata tagatiste summa kohta. Aruandluses kajastatakse vaid valitsemissektori väliseks liigitatud üksustele antud tagatise. Esitatakse ka jaotus allsektorite lõikes, välja arvatud riiklike sotsiaalkindlustusfondide puhul. Teave esitatakse tagatiste koguseisuna (v.a võlg, mille valitsemissektor on juba enda kanda võtnud), nagu see on kajastatud ESA 2010 arvepidamises. Andmed esitatakse nominaalväärtuses.

Andmed hõlmavad nii ühekordseid kui ka standardseid tagatiseid. Ühekordne tagatis on määratletud individuaalsena ja tagatiseandjatel ei ole võimalik usaldusväärset prognoosida nõuete riski. Ühekordsed tagatised on seotud võlainstrumentidega (nt laenud, võlakirjad). Ühekordsete tagatiste kohta esitatakse täiendav teave nende jagunemise kohta avaliku sektori ettevõtetele ja finantsinstitutsioonidele antud ühekordseteks tagatisteks. Standardsed tagatised on tagatised, mida väljastatakse suurel arvul, enamasti üsna väikestele summadele ja samasuguste reeglite järgi. Ei ole võimalik täpselt hinnata iga laenu makseviivitusest tulenevat riski, kuid on võimalik hinnata, kui suure osa puhul paljudest sellistest laenudest makseviivitus tekib. Näiteks võiks tuua hüpoteeklaenu tagatised või öppelaenu tagatised.

2.3.2. Bilansivälised avaliku ja erasektori partnerlused

Avaliku ja erasektori partnerlus,⁸ mille valitsemissektor kajastab bilansivälisena, tähendab seda, et varasid ei loeta majanduslikult valitsemissektorile kuuluvana ja kapitali kogumahutust põhivarasse ei kajastata selle tekkimisel valitsemissektori kuluna.

Eurostat kogub andmeid bilansivälisena kajastatud tasumata kohustuste kogusumma kohta. Neid tuleks väljendada korrigeeritud kapitaliväärtuses, mis vastab algsele lepingulisele kapitaliväärtusele, mida vähendatakse ajas progressiivselt kas hinnangute või tegelike andmete põhjal arvatud majandusliku väärtuse vähenemise summa võrra. Korrigeeritud kapitaliväärtus kajastab vara praegust väärtust aruande esitamise ajal. See summa vastab hinnangule selle kohta, milline oleks kapitali kogumahutuse põhivarasse ja võla mõju, kui valitsemissektoril tuleks varad lepingu kehtivusaajal üle võtta. Andmeid kogutakse valitsemissektori ja kõigi allsektorite lõikes ning need esitatakse nominaalväärtuses.

2.3.3. Valitsemissektori viivislaenud

Teavet kogutakse valitsemissektori antud viivislaenude (valitsemissektori varad) seisuga kohta. Laenu näol on tegemist viivislaenuga, kui a) intressi- või laenu põhiosa maksete tähtpäev on ületatud 90 või enama päeva võrra; b) 90 päeva või pikema ajavahemiku eest makstav intress on kapitaliseeritud, refinantseeritud või selle maksetähtpäev on kokkuleppe kohaselt edasi lükatud või c) maksetega on hilinenud vähem kui 90 päeva, kuid on teisi mõjuvaid põhjuseid (näiteks esitab võlgnik

⁸ Avaliku ja erasektori partnerlused, nagu need on määratletud ESA 2010 punktis 20.276, ja veelgi täpsustatud [eelarve puudujääki ja valitsemissektori võlga käsitleva Eurostati käsiraamatu](#) osas VI.4.

pankrotiavalduse), mille tõttu on põhjust kahelda, et maksed tehakse täies ulatuses. Andmed esitatakse nominaalväärtuses. Esitatakse valitsemissektori konsolideeritud arvnäitaja ja üksikasjalikud andmed allsektorite lõikes.

2.3.4. *Valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste (avaliku sektori ettevõtete) kohustused*

Valitsemissektori kontrolli all olevad üksused on üksused, mille üldise poliitika või programmi üle saab otsustada valitsemissektor (ESA 2010 punkt 20.18)⁹. Sellised valitsemissektori kontrolli all olevad üksused liigitatakse enamikul juhtudel valitsemissektori välisteks, kuna need käituvad turuüksustena.

Valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste (avaliku sektori ettevõtete) kohustused on määratletud kohustuste seisuna aasta lõpus, võttes aluseks äriühingute raamatupidamise. Liikmesriigid saavad valida, kas lähtuda aruandluses mõistest, mida kasutatakse ettevõtte raamatupidamises (mis hõlmab kõiki äriühingu finantsaruannetes kajastatud kohustusi) või rahvamajanduse arvepidamises (jättes välja muud makstavad arved). Kui kättesaadavad on andmed Maastrichti lepingu kohaselt määratletud või kirjetega seotud kohustuste kohta, siis võib esitada ka need.

Andmed esitatakse valitsemissektori kontrolli all olevate üksuste aruandluses kajastatud kohustuste kohta, mis on suuremad kui 0,01 % SKPst ja mis liigitatakse ESA 2010 kohaselt mittefinantsettevõtete, finantsinstitutsioonide ja välismaailma sektorisse. Andmed tuleb esitada iga üksuse kohta eraldi, mitte grupi konsolideeritud arvepidamise kohta.

Andmetes esitatakse kohustuste jaotumine finantstegevusega tegelevate üksuste¹⁰ ja muu tegevusega tegelevate üksuste kohustuste vahel ja viimaste puhul omakorda ka kahjumlikult tegutsevate mittefinantsüksuste kohta. Lisaks on andmetest tuvastatav ka kontrolliv valitsemissektori allsektor.

3. **EUROSTATI POOLT ESMAKORDSELT TEOSTATUD TINGIMUSLIKKE KOHUSTUSI KÄSITLEVATE ANDMETE KOGUMISE TULEMUSED**

Eurostat kogus esmakordselt andmeid tingimuslike kohustuste kohta 2014. aasta detsembris. Kõik liikmesriigid esitasid Eurostatile andmed nende esitamise tähtaja paiku. 10. veebruaril 2015 avaldas Eurostat andmed miljonites omavääringus ja protsendina SKPst¹¹ oma andmebaasis¹² koos nendega seotud metaandmetega ja riigipõhiste joonealuste märkustega¹³. Samuti avaldati selle kohta pressiteade.¹⁴ Peamised tulemused on esitatud käesoleva aruande 1. lisas.

⁹ Valitsemissektori kontrolli kindlaksmääramiseks tuleb kasutada näitajate kogumit (iga kriteeriumi kohta on üksikasjad määratletud ESA 2010 punktis 20.309).

¹⁰ Finantstegevusega tegelevate üksuste kohustused hõlmavad järgmisi NACE kategooriaid: (64) Finantsteenuste osutamine, v.a keskpanga tegevus, (65) Kindlustus, (66) Finantsteenuste ja kindlustustegevuse abitegevusalad.

¹¹ Näitajate arvutamiseks kasutatakse SKP näitajaid, mis esitati 2014. aasta oktoobri ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse teatistes.

¹² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database>

¹³ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/gov_cl_esms.htm and

<http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/6611302/Contingent-Liabilities-Footnotes.pdf>

¹⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/6616449/2-10022015-AP-EN.pdf/d75df6fe-100b-4ae7-a09e-00400edb183a>

3.1. Andmete täielikkus ja katvus

Tingimuslikke kohustusi ja potentsiaalseid kohustusi käsitleva lisa ning vastused küsimustikule valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohta esitasid kõik liikmesriigid. Andmete täielikkus varieerub näitajate ja liikmesriikide lõikes.

3.1.1. Valitsemissektori tagatised

Kõik liikmesriigid esitasid andmed valitsemissektori tagatiste kogusumma kohta aastatel 2010–2013. Prantsusmaa, Horvaatia ja Sloveenia puhul ei hõlma see koondnäitaja kohalike omavalitsuste allsektorit, mille kohta andmed ei ole kättesaadavad. Taani puhul on andmed kohalike omavalitsuste kohta kättesaadavad alles alates 2013. aastast.

Belgia, Horvaatia ja Portugal ei ole esitanud standardseid tagatise käsitlevaid andmeid valitsemissektori ühegi allsektori kohta. Taani, Prantsusmaa ja Poola ei ole esitanud standardseid tagatise käsitlevaid andmeid kohalike omavalitsuste tasandi kohta. Itaalia puhul hõlmavad kohalikke omavalitsusi käsitlevad andmed nii ühekordseid kui ka standardseid tagatise, mille vahelist jaotust ei ole tehtud. Saksamaa puhul on standardsete tagatistega laenude seisu käsitlevad andmed kättesaadavad ainult keskvalitsuse poolt korraldatud suurima tagatisskeemi kohta, samal ajal kui kahe teise standardsete tagatiste skeemiga kaetud laenude seisu kohta ei ole andmed kättesaadavad.

3.1.2. Bilansivälised avaliku ja erasektori partnerlused

Kõik riigid esitasid andmed bilansiväliste avaliku ja erasektori partnerluste kohta. Suur enamik riike esitasid andmed ka 2010.–2012. aasta kohta. Andmed ei ole ammendavad Austria puhul, kus need ei hõlma keskvalitsust, ja Ühendkuningriigi puhul, kus puuduvad andmed kohalike omavalitsuste kohta. Saksamaa puhul on kõigi avaliku ja erasektori partnerluste projektide varad kajastatud valitsemissektori bilansis.

3.1.3. Viivislaenud

2013. aasta kohta esitasid valitsemissektori viivislaenusid käsitleva teabe 28st riigist 23. Teavet ei esitanud Belgia, Prantsusmaa, Horvaatia, Küpros ja Slovakkia.

Andmed ei ole ammendavad Hispaania puhul, sest need ei hõlma kohalike omavalitsuste allsektorit, ning Itaalia ja Soome puhul, kes on esitanud andmed nii kohalike omavalitsuste kui ka riiklike sotsiaalkindlustusfondide viivislaenude kohta.

Mõned riigid esitasid vabatahtlikult andmed ka viivislaenude kohta aastatel 2010–2012. Need riigid olid: Kreeka, Luksemburg, Läti, Malta, Madalmaad, Poola, Portugal, Rootsi ja Ühendkuningriik.

3.1.4. Valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohustused

Kõik liikmesriigid vastasid valitsemissektori kontrolli all olevaid üksusi käsitlevale Eurostati küsimustikule, mis on aluseks valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohustusi käsitlevate andmeridade arvutamisele. Enamiku riikide puhul on andmed esitatud 2013. aasta kohta, v.a Saksamaa, Küprose ja osalt Iirimaa puhul, kelle andmed on esitatud 2012. aasta kohta. Enamik riike esitasid ammendavad andmed, mis hõlmasid kõiki kontrollivaid

valitsemissektori allsektoreid. Mõne liikmesriigi andmed ei ole siiski ammendavad, kuna need ei hõlma finantsinstitutsioonide kohustusi ja/või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevate üksuste kohustusi.

Täpsemalt piirduvad Kreeka ja Iirimaa andmed vaid andmetega keskvalitsuse kontrolli all olevate avaliku sektori ettevõtete kohta. Kreeka ja Küprose puhul ei ole mõnede keskvalitsuse kontrolli all olevate üksuste kohta andmeid esitatud. Poola puhul ei hõlma andmed üksusi, kus töötab alla 10 inimese.

Belgia ja Küprose puhul ei ole kohalike omavalitsuste puhul andmed ammendavad.

Lisaks mõned riigid (Belgia, Kreeka, Hispaania, Küpros ja Luksemburg) ei esitanud andmeid või esitasid ainult osalised andmed valitsemissektori kontrolli all olevate finantsinstitutsioonide kohta.

3.2. Andmete võrreldavus

Tingimuslikke kohustusi käsitlevad andmed on oma laadilt igale riigile spetsiifilised ja tihedalt seotud konkreetse riigi majandus- ja finantsstruktuuri ning õiguskorra eripäradega. Nagu eespool kirjeldatud ja täpsemalt osutatud koos andmetega avaldatud riigipõhistes joonealustes märkustes, ei ole andmete katvus kõigi liikmesriikide puhul täielik. Seetõttu tuleks andmeid tõlgendada ettevaatusega.

Üldiselt on valitsemissektori tagatiste, viivislaenude ja bilansivälise avaliku ja erasektori partnerluste puhul võrreldavus rahuldav, avaliku sektori ettevõtete kohustuste puhul aga piiratud. Nagu eespool kirjeldatud, ei ole selle näitaja puhul mõne liikmesriigi andmed ammendavad, kuna need ei hõlma finantsinstitutsioonide kohustusi ja/või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevate üksuste kohustusi. Eelkõige tulevad andmetest välja märkimisväärsed erinevused selliste riikide, kes kaasasid andmetesse ammendaval viisil ka finantsinstitutsioonide kohustused (nt Saksamaa, Iirimaa, Madalmaad, Sloveenia), ja selliste riikide, kes esitasid vaid osalised andmed või jätsid andmed esitamata (Belgia, Kreeka, Hispaania, Küpros ja Luksemburg), vahel.

Lisaks ei ole avaliku sektori ettevõtete kohustusi käsitlevad andmed konsolideeritud, mis tähendab, et osa kõnealuste üksuste võlast võib kuuluda tasumisele sama grupi teistele üksustele (esitatud andmetest ei ole sama grupi üksuste vahelised võlgnevused tuvastatavad). Samuti sisaldab andmekogum vaid üksuste kohustusi, ilma neid varadega tasakaalustamata. See aspekt on väga oluline finantsinstitutsioonide puhul, millel on tavaliselt märkimisväärses mahus nii kohustusi kui ka varasid. Peale selle tuleneb mõnede liikmesriikide puhul enamik finantsinstitutsioonide poolt teatatud kohustustest hoiustest.

Samuti tuleks märkida, et avaliku sektori ettevõtete kohustuste kohta andmete koondamisel võivad liikmesriigid valida, kas lähtuda ettevõtte raamatupidamises või rahvamajanduse arvepidamises kasutatavast mõistest. Ettevõtte raamatupidamises kasutatavatest määratlustest lähtudes kaasasid riigid kõik äriühingu finantsaruannetes kajastatud kohustused, sealhulgas ka aruandereaga „muud makstavad arved” seotud kohustused. Enamik riike järgisid kohustuste kohta andmete esitamisel seda meetodit. Mõned riigid (Belgia, Hispaania, Madalmaad, Portugal ja Slovakkia) lähtusid aga rahvamajanduse arvepidamises kasutatavast mõistest (jättes välja aruanderea „muud makstavad arved”) või esitasid andmed Maastrichti lepingu kohaselt määratletud võla kirjete kohta, s.o raha ja hoiused, võlaväärtpaberid ja laenud.

4. MUUD EUROSTATI ANDMEKOGUMID

4.1. Valitsemissektori tingimuslikud kohustused finantssektori ees

Alates 2009. aasta oktoobrist kogub Eurostat regulaarselt (kaks korda aastas, osana igast ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse teatisest¹⁵) teavet valitsemissektori tingimuslike kohustuste kohta, kasutades selleks „Täiendavat tabelit finantskriisi kohta”¹⁶. Selles esitatakse andmed tegeliku ja võimaliku mõju kohta, mida valitsemissektori eelarvepuudujäägile ja võlale avaldab finantsturgude ebastabiilsuse kontekstis finantsinstitutsioonidele antud toetus.

Valitsemissektori finantssektoriga seotud tingimuslike kohustusi käsitlev teave on avaldatud Eurostati veebisaidil¹⁷ iga ELi liikmesriigi kohta; see sisaldab ka ELi ja euroala koondandmetega kokkuvõtlikku tabelit ning hõlmab aastaid 2007–2014.

4.2. Muud Eurostati andmeallikad

Eurostat on kogunud mõningaid andmeid valitsemissektori tagatiste ning bilansiväliste avaliku ja erasektori partnerluste kohta ka ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse küsimustiku tabelites (mis ei ole avalikud), mida viimase kümne aasta jooksul on esitatud koos ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse teatisega. Kogutud teave ei ole mõeldud avaldamiseks, vaid Eurostat kasutab seda oma sisemistel eesmärkidel ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse kvaliteedi tagamiseks. Lisaks on varem riigi tagatiste kohta koondteavet kogutud valitsemissektori võla struktuuri käsitleva iga-aastasest küsimustiku raames, mis avaldatakse Eurostati veebisaidil umbes T+6 kuud pärast küsimustiku aluseks oleva perioodi lõppu.¹⁸

ESA 2010 andmeedastuse programmi abil saab esitada Eurostatile täiendavaid tabeleid pensionikohustuste kohta ESA tabelis 29 olevaid andmeid kogutakse iga kolme aasta järel T+24 kuud pärast andmete aluseks oleva perioodi lõppu. Esimene vabatahtlik andmekogumine toimus 2014. aasta lõpus ja esimene kohustuslik andmekogumine toimub 2017. aasta lõpus.

5. KOKKUVÕTE

Nõukogu direktiivi 2011/85/EL kontekstis toimuva tingimuslike kohustusi käsitlevate andmete kogumise eesmärk on suurendada valitsemissektori kaudsete kohustuste kohta kättesaadava teabe hulka. Enne kõnealuse direktiivi rakendamist kogus Eurostat tagatiste ja bilansiväliste avaliku ja erasektori partnerluste kohta ainult osalist ja peamiselt mitteavalikku teavet. Rakkerühma aruande kohaselt peaksid liikmesriigid avaldama asjaomase teabe ühtlustatud ja kõikehõlmaval kujul. Eurostati esimese andmekogumise tulemused näitavad, et liikmesriigid olid juba tõsiselt pingutanud. Enamiku riikide puhul on enamiku näitajate kohta kättesaadavad täielikud ja hea katvusega andmed. Mõnedel riikidel tuleb andmete täielikkust ja

¹⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-notification-tables>

¹⁶ Kõnealuse täiendava tabeli esitamist nõutakse Eurostati 15. juuli 2009. otsuse (finantskriisi ajal finantseerimisasutuste ja finantsturgude toetuseks mõeldud riikliku sekkumise statistilise kajastamise kohta) kohaselt. Täpsem teave selle kohta on esitatud dokumendis „Eurostat supplementary table for the financial crisis: Background note (April 2015)” <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2022710/Background-note-fin-crisis-Apr-2015-final.pdf>.

¹⁷ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit/supplementary-tables-financial-crisis>

¹⁸ See andmekogum hõlmab kahte aastat. Vt <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, andmekogum gov_dd_sgd. ESA 2010 andmed saavad kättesaadavaks 2015. aasta juunis.

katvust veel parandada, et neis kajastuksid kõik valitsemissektori üksused. Eelkõige on vaja parandada selliste esitatud andmete katvust, mis võetakse aluseks valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohustuste kogusumma arvutamisel. Praegu ei esita mitmed riigid andmeid valitsemissektori kontrolli all olevate finantsinstitutsioonide kohustuste ja/või kohalike omavalitsuste kontrolli all olevate üksuste kohustuste kohta. Samuti saaks veelgi parandada lisatud metaandmete kättesaadavust, et kasutajaid paremini teavitada konkreetse riigi andmete eripäradest ja piirangutest. Eurostat astub liikmesriikidega arutellu sellega seoses tehtavate järgmiste sammude üle. Sealjuures rõhutatakse vajadust parandada järgmise, 2015. aasta detsembris toimuva andmekogumise käigus andmete katvust ja täielikkust. Uuritakse metaandmete ühtlustatud kogumise võimalust.

Sellest hoolimata võib juba praegu öelda, et uus andmekogumine on samm edasi avaliku sektori rahanduse suurema läbipaistvuse suunas Euroopa Liidus, sest see annab täielikuma pildi ELi liikmesriikide rahalisest seisust, näidates võimalikku mõju eelarvetele.

1. lisa. ELi liikmesriikide valitsemissektori tingimuslike kohustuste ja viivislaenude kogusummad, 2013 (%-na SKPst)

	Valitsemissektori tagatised			Bilansivälise avaliku ja erasektori partnerlustega seotud tasumata kohustused	Valitsemissektori kontrolli all olevate valitsemissektori väliseks liigitatud üksuste kohustused	Viivislaenud
	Kokku	Millest:				
		ühekordsed	standardsed			
Belgia ^a	13,29	13,29	:	0,15	11,41	:
Bulgaaria	0,75	0,70	0,04	0,00	12,83	0,07
Tšehhi	1,19	1,19	0,00	0,00	15,48	0,09
Taani ^a	9,18	9,10	0,07	0,13	27,17	0,22
Saksamaa ^a	18,22	18,03	0,19	-	126,26	0,29
Eesti	1,71	0,00	1,71	0,23	8,93	0,00
Iirimaa ^a	32,14	32,14	0,00	2,82	64,51	11,40
Kreeka ^a	3,67	3,61	0,06	0,01	6,82	0,00
Hispaania ^a	18,41	18,41	:	0,28	12,46	0,19
Prantsusmaa ^a	5,53	3,54	1,99	0,00	46,90	:
Horvaatia ^a	7,25	7,25	:	0,13	15,90	:
Itaalia ^a	6,10	5,41	0,68	0,02	45,45	0,00
Küpros ^a	15,85	15,85	0,00	4,85	10,40	:
Läti	2,31	1,85	0,47	0,03	30,65	0,13
Leedu ^a	0,82	0,73	0,10	0,00	7,28	0,15
Luksemburg ^a	7,72	6,95	0,77	0,00	1,63	0,00
Ungari	8,03	7,70	0,34	2,18	14,72	0,05
Malta ^a	15,88	15,88	0,00	0,09	31,16	0,00
Madalmaad ^a	7,22	6,75	0,47	0,39	107,15	0,70
Austria ^a	35,01	35,01	0,00	0,04	36,15	0,08
Poola ^a	6,80	6,51	0,29	0,00	25,84	0,18
Portugal ^a	11,97	11,97	:	5,12	51,79	1,50
Rumeenia ^a	2,15	0,81	1,34	0,00	9,92	0,00
Sloveenia ^a	17,82	17,82	0,00	0,00	93,30	2,83
Slovakkia	0,03	0,03	0,00	1,44	3,88	:
Soome ^a	24,08	23,27	0,81	0,03	35,96	0,07
Rootsi	11,56	11,56	0,00	0,00	34,50	0,80
Ühendkuningriik ^a	9,47	9,47	0,00	1,89	60,88	0,77

^a [Üksikasjalikud riigipõhised joonealused märkused](#) on kättesaadavad Eurostati veebisaidil;

: andmed puuduvad.

- ei kohaldata.